

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ocak 2017 • No: 106

Durumu Değiştirmenin Yolu Birleşip Mücadele Etmekten Geçiyor!

Nasıl oluyor da üreten işçi sınıfı ürettiklerinden bu denli az pay alabiliyor? Bunun birinci nedeni kapitalist sömürü sistemi ve mülkiyet ilişkileridir. İkinci nedeni ise, üreten sınıfın örgütsüz olmasıdır.

Asgari ücrete yapılan 94 liralık zamlarla, 2017 yılı boyunca geçerli olacak asgari ücret 1271 liraya yükseldi. Asgari Geçim İndirimini de eklediğimizde, işçinin eline geçen para miktarı 1404 liraya çıkıyor. Bu denli büyük miktarda parayla kim ne yapar bilinmez tabii! Amiyane deyimle “bozdur bozdur harca!” Şaka bir yana, tüm işçileri ilgilendiren asgari ücret, bir kez daha sefalet ücreti olarak kaldı. Üstelik 94 liralık zam, daha işçinin cebine girmeden hayat pahalılığı karşısında eriyip gitti. Aslında asgari ücretin dolar karşısındaki durumu, bu gerçeği çarpıcı şekilde gözler önüne seriyor. Meselâ 2008’de 414 dolar olan asgari ücret, 2016’nın sonunda 375 dolar

civarına inmişti. Ocak ayının ilk günlerinde ise, asgari ücretin karşılığı 370 dolardı. Yani 94 liralık zamma rağmen asgari ücret, 2016’nın da gerisine düşmüş bulunuyor.

Dolar lira ilişkisine değinmemizin nedeni borsa oyunları ile ilgileniyor oluşumuz değil. Doların yükselmesiyle tüm geçim araçları zamlanıyor ve ücretlerin alım gücü düşüyor. 94 lira işçinin cebine girmeden buhar oldu; peki 2017’nin ortasında veya sonunda asgari ücretin durumu ne olacak? Asgari ücrete ya da biraz onun üzerinde ücrete çalışanların sayısı 8-9 milyonu buluyor. Esasında ister asgari olsun ister olmasın Türkiye’de işçi ücretleri, bir işçinin ailesini asgari standartlarda geçindirmesi

için yeterli değil. İşte bu yüzden işçiler, gece gündüz demeden fazla mesai yaparak gelirlerini arttırmaya çalışıyorlar.

Asgari ücret ya da genel olarak işçi ücretleri, bir ülkede üretilen toplumsal değerden işçi sınıfının payına ne düştüğünün aynasıdır. Üretilen toplumsal değerden işçi sınıfının payına düşen kısım, her geçen gün azalıyor. Çeşitli verilere göre, Türkiye’de, ücretlerin milli gelir içindeki payı 1999’da %52,2 iken, bu oran 2015’de %34’e düşmüştür. Üstelik bu düşüş, ücretli olarak istihdam edilen nüfus arttığı halde yaşanmıştır. İşçinin azalan payı buhar olup uçmuyor, patronların cebine giriyor. Nitekim en zengin %1’lik kesimin toplam servetten aldığı pay 2002 yılında %39 iken, bu oran 2014 yılında %54’e yükselmiştir. Bu oran son iki yıl içinde daha da artmış bulunuyor. Aynı yıllar içinde dolar milyarlarının sayısının 4’ten 40’lara tırmanması bir tesadüf olmasa gerek.

Demek ki “kişi başına milli gelir artıyor” söyleminin biz işçiler için hiçbir kıymeti yok. Bir yıl içinde üretilen toplam değeri tüm nüfusa eşit bir şekilde bölerek bizi kâğıt üzerinde zengin etme cinliği, gerçekleri ortadan kaldırmıyor. Neticede milyonlarca işçi düşük ücretlere çalışmaya ve yoksulluk yaşamaya devam ederken; kapitalistler ve bize bu asgari ücreti reva gören hükümet çevreleri zenginlik denizinde yüzüyorlar.

Bu tablo gerçek ve acı verici bir tablo! Peki, nasıl oluyor da üreten işçi sınıfı ürettiklerinden bu denli az pay alabiliyor? Bunun birinci nedeni kapitalist sömürü sistemi ve mülkiyet ilişkileridir. İkinci nedeni ise, üreten sınıfın örgütsüz olmasıdır. **İşçi ücretlerinin ne düzeyde olacağını, patronlar ile işçiler arasındaki güç dengesi belirler.** Tek tek işçiler bunun farkında olsun ya da olmasınlar, gerçek budur. Kapitalist düzende iki ana sınıf var: Bir tarafta sermaye sınıfı, öte tarafta ise işçi sınıfı! Doğal olarak farklı çıkarlara sahip bu iki sınıf, aslında sürekli mücadele halinde-

dir. Bu mücadelenin bir gereği olarak sermaye sahipleri, ücretleri aşağıya çekmeye çalışırlar. Onlar için esas önemli olan, işçinin karnını doyurması ve sömürülmeye hazır hale gelmesidir. Bu yüzden, işçinin fiziksel varlığını yeniden üretmesine yetecek bir ücreti kâfi görürler. Zira işçi ücretlerinin düşmesiyle kârları yükselir. İşçi sınıfı ise ücretleri yükseltmeye, çalışma saatlerini düşürmeye ve yaşam koşullarını iyileştirmeye çalışır. İşte bu mücadelede kim güçlüyse o kazanır.

Bugün iktidar partisinin izlediği toplumu kutuplaştırma ve düşmanlaştırma siyaseti, işçi sınıfını bölüp paramparça ediyor. İşçi sınıfı örgütsüz ve sınıf bilincinden yoksun olduğundan ötürü hakları için mücadele veremiyor. İşte tam da bu yüzden hükümet ve sermaye sınıfı asgari ücrete sadece 94 lira zam yaparken korkmuyor.

Peki, gücü ne belirler? İşçilerin üretmesi, dolayısıyla üretim sürecini kontrol etmeleri ve kalabalık olmaları çok önemlidir. Ancak işçiler birlik içinde değillerse ve işçi sınıfı bilinciy-le hareket etmiyorlarsa, üretimden gelen güçlerinin hiçbir kıymeti yoktur. Aynı bugün Türkiye’de olduğu gibi... Ama işçi sınıfı ne zamanki sendikalarda örgütlenir, kendi çıkarlarını savunan siyasi örgüt ya da partilerde birleşir ve güçlenirse, işte o zaman her şey değişir. Bu durumda, sermaye sınıfı ile işçi sınıfı arasındaki güç dengesi işçilerin lehine değişmeye başlar.

Meselâ Avrupa’da işçi sınıfı 1830’lardan başlayarak birleşmeye ve hakları için mücadele etmeye başlamıştır. İşçi sınıfının örgütlülüğü güçlenip mücadele büyüdükçe, ücretler yükselmeye, iş saatleri düşmeye ve işçilerin yaşam koşulları iyileşmeye başlamıştır. En basitinden, demokrasinin olmazsa olmazı sayılan genel oy hakkı bile, işçi sınıfının mücadelesi

sayesinde kazanılmıştır.

1900’lerin birinci yarısında, işçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasındaki güç dengesinin değişmesinde, 1917 Ekiminde Rusya’da işçi sınıfının bir devrimle iktidara gelmesi belirleyici olmuştur. İşçi devrimi, tüm dünyada fırtına etkisi yaratarak sermaye sınıfının yüreğine korku salmıştır. Bu dönemde Avrupa ülkelerinde işçi sınıfı güçlenirken, patronlar sınıfı, bir işçi devrimi korkusuyla sarsılmaya başlamıştır. Araya giren İkinci Dünya Savaşı da işçi sınıfının gücünü kıramamıştır. İşte bu ortamda sermaye sınıfı, mecburen “sosyal devlet” uygulamalarını devreye sokmuştur. Ücretler yükselip iş saatleri düşerken, işçilerin yaşam koşulları da iyileşmiştir. Ancak işçi sınıfı örgütlü gücünü kaybetmeye başladığı anda, 1980’lerin başından itibaren, kazandığı hakları kaybetmeye başlamıştır.

Aynı dönemde ordu, patronların çağrısıyla Türkiye’de yönetime el koymuştu. 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinin amacı işçi sınıfının örgütlü gücünü kırmak ve güç dengelerini patronların lehine değiştirmektir. Çünkü bu dönemde işçiler örgütlü ve bilinçliyidiler. Darbeciler işçilerin tüm örgütlerini kapattılar, ekonomik ve demokratik haklarına el koydular ve toplumu baskı altına alarak sindirdiler. İşte bu yüzden büyük patronlardan Halit Narin, “bugüne kadar biz ağladık işçiler güldü, ama artık gülme sırası bizde” demiştir.

1980’den beri işçi sınıfı örgütsüz ve dağınık durumdadır. Bugün iktidar partisinin izlediği toplumu kutuplaştırma ve düşmanlaştırma siyaseti, işçi sınıfını bölüp paramparça ediyor. İşçi sınıfı örgütsüz ve sınıf bilincinden yoksun olduğundan ötürü hakları için mücadele veremiyor. İşte tam da bu yüzden hükümet ve sermaye sınıfı asgari ücrete sadece 94 lira zam yaparken korkmuyor. Patronlar istedikleri gibi at oynatıyorlar. Bu durumu tersine çevirmeden, yaşam koşullarımızda hiçbir olumlu değişiklik gerçekleştiremeyiz. ■

Sömürü Düzeninin Kefenini Dokuyanlar!

Gözler kupkuru, yaş yok gözlerde bir damla
Otmuşlar tezgâhları başına diş bilerler
Dokuruz kefenini senin hey Almanya Almanya
Dokuruz sana bir yuf bir yuf daha bir yuf daha
Dokuruz ha dokuruz dokuruz ha dokuruz dokuruz ha

1840'lı yıllarda Almanya'da sanayi yeni gelişmekteydi. Sanayi bölgelerinin önemli bir kenti de Silezya'ydı. Silezya'daki tekstil fabrikalarında 20 farklı ulustan kadın, erkek, çocuk 40 bin işçi çalışıyordu. Gözünü kâr hırsı bürümüş Alman burjuvazisi dokuma işçilerini korkunç koşullara mahkûm ediyordu. Öyle bir sömürü vardı ki, küçücük çocuklar bu fabrikalarda acımasızca çalıştırılıyorlardı. Oyun çağındaki bu çocukların bedenleri çalışma temposuna dayanamıyor ve çocuklar kısa zamanda ölüyorlardı. Patronlar, hatalı işlerin parasını işçilerden kesiyor, ücretleri düşük tutuyor, geç veriyorlardı. Gün doğumundan gün batımına kadar çalışan, gözlerinin nurunu güzel ve pahalı kumaşlara akıtan dokuma işçileri, üzerlerine giyecek kıyafet bile alamıyorlardı. İşçiler, ev denilemeyecek kadar izbe, rutubetli, güneş görmeyen, kokudan durulmayan barınaklarda yaşamaya mahkûm edilmişlerdi. Silezyalı işçiler yiyecek ekmek bulamıyor, kokmuş at eti yemek zorunda bırakılıyorlardı.

İşçilerin ücretlerini ödemeyen bir tekstil patronu, açlık nedeniyle ayaklanan işçilere çim yemelerini öneriyordu. Dayatılan bu koşullar işçilerin görünmez olan düşmanlarını görmelerini sağlıyor, patronlara ve krallara öfke duymalarına neden oluyordu. Silezyalı dokuma işçileri bilinçleniyor, içinde buldukları koşulların nedenini anlamaya başlıyorlardı. Yaşadıkları kader değildi. Suçlu patronlar sınıftıydı ve patronlar sınıfının sömürü düzeni yıkılmalıydı. Silezyalı işçiler ayaklandılar. Heinrich Heine şiirleriyle işçi sınıfını anlatan bir şairdi ve yoksul dokuma işçilerinin sömürüye kar-

şı mücadelesinden çok etkilenmişti. İşçilerin öfkesini ve mücadelesini mısralara döktü.

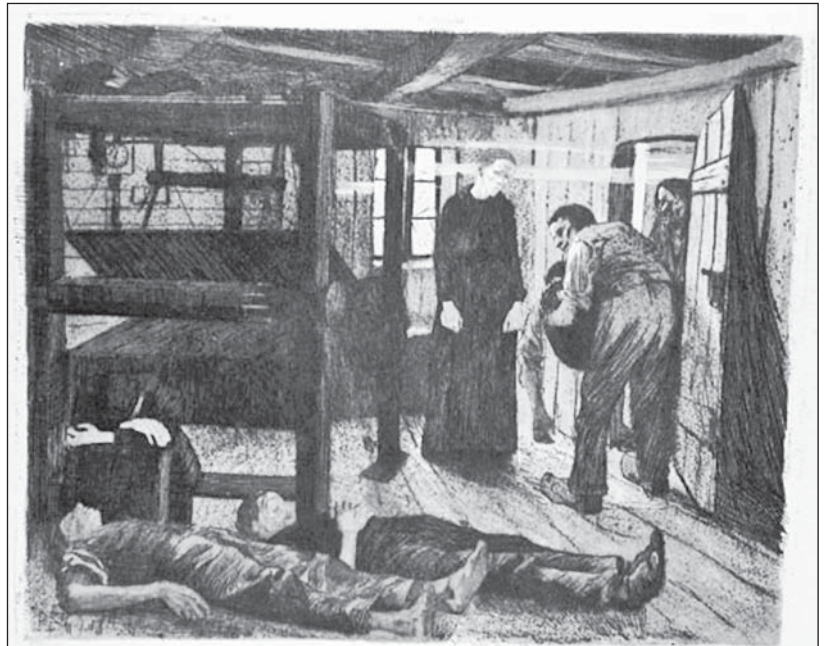
Dokuruz ha dokuruz senin sonunu dokuruz gece gündüz
İnleyen tezgâhlarda mekiklerimiz savrula savrula
Sana kefen dokuruz ey koca Almanya sana kefen dokuruz!
Dokuruz sana bir yuf bir yuf daha bir yuf daha!

1844 yılında hakları için, insanca bir yaşam için ayağa kalkan Silezyalı dokumacılar, işçilerin gücünü patronlara göstermişlerdi. İşçilerin bu mücadelesi karşısında korkuya kapılan patronların imdadına Kral yetişmişti. Kral, askeri birlikler göndererek, üzerlerine ateş açtırarak işçilerin mücadelesini bastırmaya çalıştı. Bu durum karşısında, o güne kadar ülkelerinin kralına güvenen, boyun eğen işçiler gitmiş, yerine gerçekleri gören ve hakkını arayan işçiler gelmişti.

Yuf o krala, zenginlerin adamına
Halkın yoksulluğuna hiç aldırmayan o krala
Bir de soyar bizi varana dek son kuruşumuza
Kurşunlatır köpekler gibi sokak ortasında bizi
Dokuruz ha dokuruz dokuruz ha dokuruz dokuruz ha!

Silezyalı dokumacıların bu başkaldırısı, Almanya'da sonraki yıllarda başlayacak olan işçi mücadeleleri için bir kıvılcım olmuştu. İşçi sınıfı sadece Almanya'da değil dünyanın birçok ülkesinde zalimlere karşı ayağa kalkmış ve örgütlü gücünü göstermiştir.

Bugünün işçileri olan bizler de karanlık bir süreçten geçmekteyiz. Bu nedenle geçmişin işçi kuşaklarının mücadelesi bizlere umut veriyor. Bizler de koşullar ne kadar zor olursa olsun, karamsarlığa düşmeden patronlar sınıfına karşı mücadele ilmeklerini sabırla dokumaya devam edelim. Şunu unutmayalım ki gün gelecek; dünya işçi sınıfı, sömürenlerin sonunu, örgütlü gücüyle dokuyacaktır! ■

Dayanışma En Çok Emekçi Kadınlara Lazım

Biz emekçi kadınlar zamanla yarış halindeyiz: İşe yetişmeli, çocuğu okuldan almaya yetişmeli, ev işlerine, ailenin ihtiyaçlarına yetişmeliyiz.

İşyerinde çalışma arkadaşlarımızla yarış halindeyiz: Ayşe'nin, Ali'nin çıkardığı sayıdan daha çok çıkarmalıyız. Kendimizle yarış halindeyiz: Her şeye yetişmeliyiz, iyi bir eş, iyi bir anne, iyi bir ev hanımı, iyi bir aşçı, iyi bir işçi olmalıyız.

Birbirimizle ve hatta kendimizle yarışıyoruz çünkü dünyanın bugünkü düzeni bizi böyle olmaya zorluyor. Peki, hiç dönüp bakıyor muyuz bu yarış, bu koşturmaca içinde nasıl da yıprandığımızı? Kendimizi nasıl da yalnız ve yorgun hissettiğimize? Onca çalışmamız ve koşturmamız bize rahat bir yaşam sunmuyor, daha iyi bir gelecek de sağlamıyor.

Eşimizin her gün işe gidip çalışması için ihtiyaçlarının giderilmesi sorumluluğu üzerimize yıkılmış. Çocuklarımızın iyi bir geleceği olması, iş bulabilmesi sorumluluğu üzerimize yıkılmış. Eve üç kuruş daha fazla girsin diye çalışma sorumluluğu üzerimize yıkılmış. Ev işlerinin yükü üzerimize yıkılmış. Bu yükü kaldırmaya zorlanmışız. Bu yükü yalnız baş etmeye zorlanmışız. Kendimizi bir yarışın ve rekabetin ortasında bulmuşuz. Dayanışmanın ne olduğu unutturulmuş bize.

Oysa bir parçası olduğumuz işçi sınıfı dayanışmayla güçlüdür. **Emekçi kadınlar dayanışmayla güçlüdür.**

Dayanışma duygularının köreltilmesi, yerine rekabetin geçirilmesi bizleri yalnızlaştırıyor. Kapitalist kâr sistemi insanlığı yalnızlığa, umutsuzluğa ve çıkışsızlığa sürüklerken en yıkıcı etkilerini biz emekçi kadınlar üzerinde gösteriyor.

Kapitalist düzen ve erkek-egemen toplum yapısı bizi çifte ezilmişliğe mahkûm ediyor.

Bu durumla baş edebilmek için bize öğretilen yol mücadeleye etmek değil, küçük oyunlara başvurmak, fikrimizi, talebimizi dolambaçlı yollardan söylemek, zayıf ve korunmaya muhtaç görünmek, pasif olmak, boyun eğmek, rekabet etmek...

Bize yakıştırılan, saç uzun aklı kısa, eksik etek, dedikoducu olmak, yok sayılmaya alışmak...

Şöyle bir etrafımıza baksak mahallemizde, işyerimizde bu oyuna gelen, birbirini çekiştiren, suçlayan, küçük gören, düşman gören ne çok emekçi kadın kardeşimiz var. Hemcinsinin tacizi, şiddeti hak ettiğini, kadınlık görevlerini yerine getiremediğini düşünen ne çok kadın var. Kaynana geline, gelin görümceye, elti eltiye, komşu komşuya düşmanlık ediyor, pek çok kadın bu durumun normal olduğunu düşünüyor.

Birbirimizin zincirlerini kalınlaştırırken aslında kendi zincirlerimizi de kalınlaştırıyoruz. Oysa aynı yoksul yaşamlara, aynı kölece çalışmaya mahkûm edilmiş insanlarız hepimiz. Çekişmek yerine el ele versek pek çok sorunumuzu çözebiliriz.

El ele verip bizi sömürlere karşı mücadele edersek sorunlarımızı çözebiliriz. İşyerinde ve mahallemizde bize unutturulan, elimizden alınan dayanışma, güven ve kardeşliği mücadeleyle geri alabiliriz. Erkek-egemen toplumun önyargılarından kurtulabiliriz. Emekçi kadınlar olarak "biz de varız" diyebiliriz.

El ele vermek, dayanışma içinde olmak en çok biz emekçi kadınlara lazım. O halde ne duruyoruz: Emekçi kadın dayanışmasına sahip çıkalım. ■

Metal İşçileri Greve Hazırlanıyor

Metal işçileri greve evet dedi

Birleşik Metal-İş Sendikası ile EMİS arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine, EMİS'e bağlı fabrikalarda grev oylaması gerçekleştirildi. Oylama EMİS'in girişimiyle yapıldı. ABB, AlstomGrid ve Schneider fabrikalarında yapılan grev oylamalarında işçiler greve "evet" dediler.

İlk oylama 4 Ocakta Kocaeli Çayırova'da bulunan Schneider fabrikasında gerçekleştirildi. Oy kullanan 424 işçinin 309'u greve evet dedi.

6 Ocakta Schneider Çiğli, Manisa ve İstanbul Samandıra fabrikalarında yapılan grev oylamasında 567 "hayır"a karşılık 708 "evet" oyu çıktı.

Gebze Alstom Grid fabrikasında yapılan oylamada ise 161 "hayır"a karşılık 683 "evet" oyu çıktı.

Metal işçileri grev oylamalarından çıkan bu sonuçlara göre 20 Ocakta greve çıkacaklar.

Isuzu işçileri direnişe başladı

Çayırova Şekerpınar'da bulunan Isuzu fabrikasında işçiler, patronun telafi çalışması ve zorunlu yıllık izin dayatması nedeniyle direnişe geçtiler. Fabrika panosuna asıldığı öğrenilen yazıda, piyasa koşulları ve talep yetersizliği

gereğiyle 16-20 Ocak tarihleri arasında üretimin 5 gün duracağı ve bu günler için telafi çalışması yapılacağı; 23-28 Ocak tarihleri arasında ise işçilerin zorunlu yıllık izne çıkarılacağı duyuruldu.

Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu fabrikada işçiler, patronun bu dayatmalarını protesto etmek için gece vardiyasından itibaren fabrika önünde direnişe geçtiler. İşçilerin direnişini kırmaya çalışan yönetim ise, işçilerin tuvaleti kullanmalarına dahi izin vermiyor. İşçiler, krizin faturasının kendilerine çıkarılmasını kabul etmediklerini ifade ediyorlar.

Gemlik gübre fabrikasında grev devam ediyor

Bursa Gemlik'te bulunan ve Petrol-İş Sendikasının örgütlü olduğu gübre fabrikasında başlayan grev, 5 ayı geride bıraktı. Grev, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine geçen Ağustosta başlamıştı. 535 işçinin grevi OHAL'e rağmen devam ediyor.

OHAL nedeniyle seslerini duyuramadıklarını ifade eden işçiler, sendikadan aldıkları aylık 500 lira ile geçinmeye çalışıyorlar. Gübre yasağının Şubatta kalkmasını bekleyen işçiler, bu durumda patronun anlaşmak zorunda kalabileceğini düşünüyorlar. İşçiler, OHAL'in herkes tarafından fırsata çevrildiğini, olanın işçiye olduğunu ifade ediyor, OHAL'in ve gübre yasağının kalkmasını istiyorlar. İşçiler, Gemlik Gübre patronunun 2018-2019 izinlerini bile şimdiden kullandığını ifade ediyorlar.

Bugüne kadar patronla sendikanın yaptığı 2 görüşmeden de sonuç çıkmadı. İşçiler, geriye dönük haklarının, ücret ve çalışma şartlarının düzeltilmesini, ücretlerin dengelenmesini ve bundan sonra seyyanen zam talep ediyorlar.

Şaypa'dan 1200 işçi işten çıkarıldı

Bursa'nın en büyük market zincirlerinden biri olan Şaypa'da, geçen Eylül'den bu yana işten çıkarılan işçilerin sayısı 1200'e ulaştı. Şaypa Market Zinciri, Özen Şirketler Grubuna bağlı Onur Market tarafından Kasımda satın alındıktan sonra da işten çıkarmalar devam etti. Onur Market yönetimi 14 şubeyi kapattı ve 2700 işçiden 1200'ünü işten çıkardı.

Şirvan'da 450 madenci işten çıkarıldı

Siirt Şirvan'da 17 Kasımda 16 madencinin hayatını kaybettiği madende 450 taşeron işçi işten çıkarıldı. İşçilerin iş akitlerinin 31 Aralık 2016 itibarıyla feshedildiği belirtiliyor. Facianın ardından üretim durmuş, ancak işçiler son işçinin cansız bedeni çıkarılana kadar 25 gün boyunca kurtarma çalışmalarına katılmışlardı. İşçilerin işine son veren şirket yetkilileri, işçilere madende çalışma yapılamadığından işlerine son verildiğini söylemiş. Konuya ilişkin Meclis'te basın toplantısı yapan Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım, çıkarılan işçilerin yerine aynı sayıda Çinli işçi getirildiğini ve 150'sine fiilen işbaşı yaptırıldığını ifade etti.

Şirvan'da işçilerin göz göre göre ölümüne sebep olanlar, şimdi de yüzlerce işçiyi işsizliğe ve açlığa mahkûm ediyorlar. ■

Toplu İş Sözleşmesi Nedir, İşçiler Nasıl Kazanır?

■ Gebze'den bir işçi

Toplu iş sözleşmeleri sendikali işyerlerinde patronlarla işçiler arasında genellikle iki yılda bir yapılan sözleşmelerdir. Toplu sözleşmelerde ücret, mesai, sosyal haklar gibi çalışma yaşamındaki tüm sorunlar düzenlenir, karar altına alınır. Bu sözleşmeler işkollarında “grup toplu iş sözleşmeleri” şeklinde olduğu gibi tek bir işyerinde yapılan “tekel sözleşme” şeklinde de gerçekleşebilir. Nihayetinde TİS’ler özünde işçilerin patronlarla karşı karşıya geldiği, **örgütlülükleri oranında** hak ve çıkarları için mücadeleye girdikleri toplu pazarlıktır.

TİS görüşmeleri hangi işkolunda, hangi fabrikada olursa olsun aslında etkisi çok daha geniştir. Örneğin metal işkolundaki grup sözleşmeleri sendikasız yüz binlerce metal işçisini de etkilemektedir. Sözleşme, sendikali veya sendikasız bütün metal işçilerini ilgilendirmekte, ücret ve sosyal haklarını dolaylı olarak etkilemektedir. Bir tek fabrikada gerçekleştirilen başarılı bir sözleşme, çevresindeki veya işkolundaki diğer fabrikaları da etkilemektedir.

Ücret zammı, ikramiye, iş güvencesi gibi konularda işçilerin sözleşmeyle elde ettiği haklar diğer işçilere örnek olmaktadır. Sözleşmelerin böylesi bir etkiye sahip olması nedeniyledir ki patronlar sözleşmeleri kapalı kapılar ardına gizlemeye, işçilerin katılımını en alt seviyede tutmaya çalışırlar.

Patronlar sözleşmelerde işçilere mümkün olanın en azını verme eğilimindedirler. Hiçbir patron işçilerin çalışkanlığına, disiplinine, özverisine bakarak TİS döneminde kendiliğinden işçiye yüksek ücret vermez. Patronlar ne kadar çok kazanırlarsa kazansınlar kârlarından fedakârlık yapmak istemezler. Patronlar sözleşme döneminde bazı taktikleri devreye sokarak işçilerin birleşmesini, dayanışmasını, haklarını yükseltmelerini önlemeye çalışırlar. Örneğin işçiler üzerindeki baskıyı yoğunlaştırırlar. Toplantılarda sürekli krizden, işyerinin ekonomik darboğazda

olduğundan, işlerin azaldığından, maliyetlerin arttığından şikâyet ederek işçilerin beklentilerini düşürmeye çalışırlar. Patronların bu taktiklerinin başarısı, işçilerin örgütlülük ve deneyim düzeyine bağlıdır.

Toplu iş sözleşmelerinde işçileri sendikalar temsil ederler. Tek tek kişiler olarak patronlarla pazarlık yapmanın kendi lehine değil aleyhine olduğunu öğrenen işçiler, sendikaya üye olur ve toplu halde pazarlık yaparlar. İşçilerin toplu sözleşmelerden beklentileri haklı olarak yüksektir. Her işçi iyi bir ücret almayı, sosyal haklarını iyileştirmeyi, çalışma koşullarını düzeltmeyi ister. Çünkü kapitalizmin yarattığı hayat pahalılığı karşısında, en yüksek ücret ve sosyal haklar enflasyon ve zamlar karşısında kısa sürede erimektedir. Patronlar bir elleriyle verdiklerini diğer elleriyle almaktadırlar. En yüksek ücret alan sendikali işçiler dahi bugün yoksulluk sınırının altında kalan sözleşmelerle karşılaşmaktadırlar.

Uzlaşmacı dediğimiz sendikacılar toplu iş sözleşmelerinde işçileri olabildiğince toplantıların, görüşmelerin dışında tutmaya çalışırlar. **En iyisi dahi olsa sözleşme süreçlerinde işçiler dışlanmışsa, seyirci koltuğuna oturtulmuşsa gerçekte en kötü sözleşmeye imza atılmıştır.** Aslında her işçi bilmelidir ki sözleşmelerde aldığı her hak örgütlülük düzeyine bağlıdır. İşçiler açısından sözleşmenin nasıl biteceği, öncesinde nasıl bir hazırlık yapıldığıyla ilgilidir.

İşçi veya patron kim daha örgütlüyse, kim daha hazırlıklıysa, kim sonuna kadar gitmeye azimliyse kazançlı çıkacaktır. Patronlar sırtını devlete ve bizzat kendilerinin kurduğu MESS gibi örgütlere dayamışlardır. Üstelik patronlara lokavt hakkı tanınmıştır. Patronların tek korkuları işçilerin birlik olmasıdır. Başarıları da işçileri bölmeye bağlıdır. İşçilerin de en büyük kozu örgütlenmeleridir. Eğer sendikal örgütlenme kâğıt üzerinde değilse, işçiler toplu sözleşmeye aktif olarak katılıyorsa, hak ve çıkarlarını hep beraber koruma alışkanlığı kazanmışsa hiçbir güç sözleşmede işçileri geriletemez. **Sözleşme süreçlerinde bir yandan tas-lak hazırlanırken, diğer yandan grev hazırlığı yapılmalıdır.** Grev hazırlığı olmayan bir sözleşmenin başarıya ulaşma şansı yok denecek kadar azdır. ■

1970

işçi yaşamını yitirdi

ÖLÜM
SEBEPLERİ%22 Trafik servis
kazası%18 Ezilme
göçük

%16 Düşme

"Büyüyen Türkiye" 2016'da İş Cinayetlerinde Rekor Kırdı

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. 2016 hemen her gün siyasal ve toplumsal krize neden olacak olaylarla geçti. İşçi sınıfının can yakıcı sorunları ve özellikle giderek artan iş cinayetleri, 15 Temmuz sonrasındaki toplumsal ve siyasal hava kullanılarak gözlerden irak tutuldu, unutturuldu. İktidarın kontrolü altında olan medya, işçi sınıfının sorunlarını neredeyse hiç gündem etmedi, etmiyor.

İşçi sınıfının en can yakıcı sorunlarından bir olan iş cinayetleri, gündem edilecek kadar değer görmedi medya tekel-leri tarafından. Fabrikalar, madenler, inşaatlar, yollar adeta bir savaş meydanına döndü. Yüzlerce işçi ezilerek, zehirle-nerek, göçük altında kalarak, düşerek, boğularak, yanarak hayatını kaybetti.

2016 yılı iş cinayetlerinde Türkiye tarihinde bir rekor kırıldı. 2016 yılı boyunca en az 1970 işçi hayatını kaybetti. Bu sayı 301 işçinin toplu katledildiği Soma faciasının yaşandığı 2014 yılındaki sayıyı bile geçiyor. 2014'te 1886 işçi hayatını kaybetmişti. 2016'da iki ayda bir Soma faciasındakinden daha fazla işçi yaşamını yitirdi.

Yıl boyunca meydana gelen iş kazalarında binlerce işçi yaralandı, sakat kaldı. Mevcut uygulamalardan dolayı meslek hastalıkları nedeniyle yaşamlarını yitirenleri tespit etmek neredeyse imkânsız olduğu için, bu yıl herhangi bir ölüm tespit edilemedi. Silikozis gibi ölümcül meslek hastalıklarına yakalanan çok sayıda işçi olduğu biliniyor.

İş cinayetlerinde yaşamını yitirenlerin 96'sı kadın işçi, 96'sı hiçbir sosyal güvenceye sahip olmayan göçmen işçi, 56'sı ise çocuk işçi.

Inşaatlar, iş cinayetlerinin en çok gerçekleştiği iş kolu oldu. Ölümün yüzde 25'i, köprü, tünel, metro, AVM, yüksek bina ve diğer yapı inşaatlarında gerçekleşti. Taşeronluk sisteminin en yaygın olduğu, aynı zamanda sendikalaşma

oranının da en düşük olduğu inşaat iş kolunda, iş kazaları ve iş cinayetleri çok sık gerçekleşiyor.

Madenlerin de iş güvenliği ve işçi sağlığı açısından inşaatlardan aşağı kalır yanı yok. Toplu işçi katliamlarının büyük bir bölümü madenlerde gerçekleşiyor. Soma, Ermenek faciaları hafızalardaki yerini koruyor. Yakın zamanda Şirvan'daki bakır madeninde 16 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetmişti. İşçilerin cansız bedenlerine günler sonra ulaşılabilmişti.

Mevsimlik tarım işçileri, enerji işçileri, fabrika işçilerinin ve diğer bütün işkollarında çalışan işçilerin, iş kazası geçirme riskleri çok yüksek. Çünkü iş güvenliği önlemleri alınmıyor, önlem almayan patronlara caydırıcı cezalar verilmiyor. İş kazasında işçi hayatını kaybetse bile sorumlu olarak belirlenen kişiler "taksirle ölüme sebebiyet vermekten" yargılanıyor ve bu nedenle çok düşük cezalar alıyorlar.

Sözde iş kazalarının önüne geçilmesi için AKP hükümeti tarafından çıkarılan iş güvenliği ve sağlığı yasası, işverenlerin hazır olmamaları gerekçesiyle defalarca ötelendi. İşçilerse her an ölüme hazır vaziyette çalıştırılmaya devam edildiler. Hükümet bunda sakınca görmedi. 21 Temmuzda ilan edilen OHAL'le birlikte işçilerin hak ve örgütlenme mücadelesi fiilen engellendi. Bu tarihten itibaren iş cinayetlerinde dikkat çekici bir artış gerçekleşti. OHAL'le birlikte, aylık iş cinayetleri ortalaması 154'ten 177'ye yükseldi. İşçi ölümleri yüzde 15 arttı.

İşçilerin bu yeni yılda da ölmemek, sakat kalmamak, hastalanmamak için mücadele etmekten başka çıkar yolu yok. Son derece yetersiz olan iş güvenliği yasasının işçilerin lehine yeniden düzenlenmesi, denetimlerin gerçek anlamda yapılması gerekiyor. İş kazalarının ve iş cinayetlerinin önüne geçilmesinin tek yolu birlik olmak, mücadele etmektir! ■

Meksika

Meksika'da Zamlara Karşı İsyân Büyüyor

Meksika Devlet Başkanı Enrique Peña Nieto'nun, 1 Ocakta petrol yardımlarının kesileceği açıklamasının ardından Meksikalılar sokaklara çıkmaya ve protesto gösterileri gerçekleştirmeye başladılar. Emekçi kitleler için bu kararın anlamı, tüketici fiyatlarının %20'lere kadar yükseltilmesidir. 4 Ocakta başlayan ve ülke genelinde 22 kente yayılan gösterilerde 4 işçi yaşamını kaybetti, yüzleri de gözaltına alındı.

Devletin petrol şirketlerine verdiği karşılıksız yardımların kesileceği ileri sürülerek petrol fiyatlarına %20 zam yapılacağı açıklandı. Petrol fiyatlarının artışı daha şimdiden ekmek gibi temel gıda ürünlerinin de fiyatlarının zamlanmasının önünü açtı. İçişleri Bakanı Jose Antonio Meade ve Başkan Enrique Peña Nieto, gerçekleştirilen eylemlere rağmen yardımlardaki kesintilerde ve zamlarda geri adım atmayacaklarını belirtiyorlar.

Yaşanan bu olayların üzerine 5 Ocakta Monterrey'in kuzey sanayi kenti Nueva Leon'da 20 binin üzerinde bir katılımı büyük bir protesto yürüyüşü gerçekleştirildi. Bu yürüyüş Pazartesi günü başkent Mexico City'de düzenlenecek büyük eylemin provası niteliğini taşıyor. Meksika'ya giden otoyollarda barikatlar kuruldu. Taşıma işçileri tarafından Quintana Roo'da San Juan Del Rio şehrini kapsayacak şekilde bir greve gidildi. Greve, Monterrey'de yaklaşık 3000 kamyon şoförü de katıldı. Nogales'teki demiryolu geçişleri kapatıldı.

Devam eden eylemlerde Mexico City'nin yoksul bir mahallesinde polis saldırları sonrası çıkan çatışmada 1 polis öldü. Belediye başkanı şehir genelindeki ticaret merkezlerini korumak için 9 bin polis görevlendirdi. 14 bin otobüs, kamyon ve taksi şoförü araçları caddelere uzun kuyruklar halinde park ederek eyalet çapında grev ilan ettiler, yolları kapattılar. Kamyon sürücüleri ve

halk birkaç anayolu ve bazı ücretli geçiş yollarını kapattı. Guerrero'da, taksi şoförleri, Petroleos Mexicanos (Pemex) şirketine ait petrol kamyonlarını kuşattılar ve onları durdurmaya, gaz tankerlerini boşaltmaya zorladılar. Taksicilere müdahaleye gelen bir grup asker, taksicilerin, müdahale edilirse tankerleri ateşe vereceklerini söylemeleri üzerine geri döndüler. Ayrıca Ciudad Juarez'de gerçekleştirilen eylemlerde ABD ile sınır geçişleri kapatıldı.

Kitleler Pemex'e ait on birinci işleme ve dağıtım merkezini de bloke ettiler. Grevler, ülke çapında giderek büyürken bazı şehirlerde öğretmenler ve doktorlar da greve çıktılar. Sendikalar ve yoksul köylüler de yapılan eylemlere davet edildiler. Yapılan eylemler sonucunda Ford gibi dünya devi ülkeye açacağı tesisten vazgeçti. Ford'un bu kararı ve artan korkuları enflasyon oranlarını ciddi bir biçimde etkiledi. Merkez bankası faiz oranları 2009'dan bu yana en yüksek değerlere ulaştı. Tüketici fiyatları giderek arttı. Emekçi kitlelerin satın alma gücü daha da azaldı. Meksika petrol üretimi konusunda dünyanın önde gelen ülkelerinden olmasına rağmen bir işçinin aracının deposunu doldurması için 12 gün çalışması gerekiyor.

Eylemlerde özellikle gençlerin katılımı dikkat çekiyor. Hükümet, burjuva partiler, medya, patronlar ve sendikal bürokrasi dâhil düzen yanlıları protestoların milyonlarca Meksikalı emekçinin harekete geçmesinden korkuyorlar. Ülkenin dev tekelleri, hükümetin gösterileri ezmek için derhal orduyu görevlendirmesi gerektiği çağrısında bulundular. Ulusal şirketler grubu başkanı Manuel Cardona Zapata, yaptığı bir açıklamada korkularını şu şekilde dile getiriyor: "Federal müdahaleye ve gerekirse orduya ihtiyacımız var, çünkü bu durum kontrol dışına çıktı." Polis, eylemcilere azgınca saldırıyor, 13 yaşındaki çocuklar dâhil eylemciler gözaltına alınıyorlar. Ancak tüm bu saldırılara rağmen emekçiler, sokaklardan çekilmiyorlar.

Yapılan eylemler ABD'de de egemen sınıfın dikkatini çekmiş durumda. Protestoların emekçi kitleler tarafından

İngiltere

sempati toplamasından ve dayanışma eylemlerinin gerçekleşmesinden korkan egemenler, basını büyük oranda kararttılar. Yapılan gösterilerin kendiliğinden olduğu ve bölgesel kaldığı haberlerinin yanı sıra, Meksikalı eylemcilerin yakıt dolu kamyonları çaldığı ve dükkânları yağmaladığı şeklinde karalama kampanyası yürütülüyor. Benzer anti-propaganda Türkiye basınında da “Meksika’da yağma” başlıklarıyla yürütülüyor. Günlerdir gerçekleştirilen grevlere dair ise tek satır bilgi verilmiyor.

İngiltere’de Metro İşçileri Grevde

Dünyanın bütün ülkelerinde patronlar ve onların temsilcisi hükümetler, işçi ve emekçilerin yaşamlarını cehennem çevirmeye devam ediyorlar. İngiltere’de hükümet, işçilerin çalışma koşullarına, ücretlerine ve iş güvencesine karşı yeni saldırılar devreye sokuyor. Ancak İngiliz işçiler artarak devam eden saldırılara boyun eğmiyor, mücadele ediyorlar. Pek çok sektörde aralıklarla ikaz grevleri ve gösteriler yapılıyor.

Bu kez ulaşım işçileri “grev” dedi. 8 Ocak Pazar akşamı, Denizcilik ve Ulaşım İşçileri, Ulusal Demiryolu Sendikası üyeleri, bilet gişelerinin kapanmasını, iş kayıplarını, güvencesiz koşulları protesto etmek için 8-9 Ocakta 24 saat boyunca iş bıraktılar. Grev, Londra’daki birçok metro istasyonunu kapsayarak, en çok kullanılan ulaşım aracı olan metro ağını da etkiledi.

Yeraltı ulaşımını işleten Londra Metro (LU) şirketi, aldığı kararla yaklaşık 900 işçiyi işten çıkardı. İşçilerin büyük bir bölümünün üye olduğu ve ülkenin ulaşım kolundaki en büyük sendikası konumunda olan RMT’nin yayınladığı bildiriye göre, şirket yönetimi ile yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamaması üzerine grev kararı alındı. İşçiler, işten çıkarmalara ve çalışanların iş yükünün artmasına rağmen, normal bir işçi ücretinden 3 kat fazla ücret alan yöneticilerin işe alınmasına da tepkililer. Ayrıca yapılan kesinti nedeniyle, istasyon işçileri, işe başladık-

ları ücretin %25 altında ücret alıyorlar. Ayrıca RMT’nin yayınladığı bildirmede bir kamu hizmeti olması gereken ulaşım hizmetinin tamamen özel işletmecilere teslim edilmesinin böyle sonuçlara yol açacağı belirtiliyor. İşçiler devlet sübvansiyonu (desteği) olmadan metronun çalıştırılmamasını istiyorlar.

Londra’da her gün yaklaşık 4 milyon insanı taşıyan ve ülkenin en önemli ulaşım aracı olan metro ağında yapılan bu grev, milyonlarca insanı etkiledi ve işçilerin gücünü ortaya koydu. Ülkenin bütçe açıklarını kapatma adına tasarruf yapma kararları, ulaşım hizmetlerinden başka birçok sektörü etkilemeye devam ediyor. İşçiler ise taleplerinde ısrarcılar. Grevin yarattığı etki ile işçilerin sendikası ve Londra Ulaşım Kurulu görüşmelere devam edecek.

Bangladeş’te Tekstil İşçileri Eylemleri

Bangladeş’in başkenti Dakka’nın kenar semtlerinden Aşulia’da binlerce işçi, yoksulluk sınırının altında olan asgari ücretin artırılması için eylem yaptı. Kitlesel gösteriler ve fabrika işgallerini içeren eylemleri 11 Aralıkta, Windy Group adındaki bir fabrikada başladı ve hızla diğer fabrikalara yayıldı. 85’ten fazla fabrikaya sızrayan eylemlerin daha da büyümemesi için fabrikalar kapatıldı. Ardından işçilerin tepkisinin artmasından çekinen Cumhurbaşkanı, fabrikaların tekrar açılması için çağrıda bulundu. İşçilerin büyük bir bölümü işlerine tekrar başladı.

Ülkenin ihrac ettiği tekstil mallarının %77’si, eylemlerin gerçekleştiği Aşulia bölgesinde üretiliyor. Tekstil üretimi ise Bangladeş’in ihracatının %80’ini oluşturuyor. 4500 tekstil fabrikasının olduğu Aşulia’da 3,5 milyon işçi çalışıyor. Önemli bir tekstil bölgesinde gerçekleşen eylemler, Bangladeş hükümetini ve patronlarını alarma geçirdi. İş kazalarının ve işçi ölümlerinin yoğun olduğu, çalışma koşullarının ve yaşam standartlarının son derece düşük olduğu Bangladeş’te, işçilerin talebi ayda 67 dolara denk düşen ücretlerinin 134 dolara yükseltilmesi. ■

Patronlar Kazandıkça Ne Olur?

■ Gebze'den bir işçi

Patronlar kazandıkça işçiler de kazanır mı? Bu soruya işçilerin bir kısmı olumlu cevap vererek, “patron çok kazandıkça yanında çalışan işçileri de düşünür ve yılsounda ücretlerimiz böylece artar” derler. Oysa bu düşünce son derece naiftir. Sermaye sahipleri olan patronlar çok kazandıkça işçileri düşünüp ücretlerini kendiliğinden arttırmazlar. Bu kapitalizmin fitratına yani doğasına aykırı bir durumdur. Patronlara göre işçi kaderine yani düşük ücretine razı olmalıdır. Aza kanaat getirmeli ve ayağını da yorganına göre uzatmalıdır.

Patronlar ne kadar çok kazanırlarsa kazansınlar işçileri bu kazançlarına yani kârlarına ortak etmezler. Bütün patronlar kârlarına kâr katmanın peşindedirler. Bu kârlar yani milyar dolarlar patronların tek başına zevki sefa sürmesi için biriktirilmez. Kazancını arttıran patronlar aslında pazar paylarını arttırmak isterler. Bunun için de yeni yeni fabrikalar kurmak veya yeni sektörlere adım atmak isterler. Örneğin gıda sektöründe büyümek isteyen bir patron bisküviden şeker, sakızdan marketler zincirine kadar ne denli çok büyürse o denli kârlı bir şirket haline gelir. Çok kazanıyorum diye bir tek salça fabrikasıyla yetinmez. Yani patronlar büyümek, sermayelerini arttırmak ve tekelleşmek isterler. Çok kazanan patron ister yerli-millî isterse yabancı-ecnebi olsun, yatırımlarını işçinin daha çok kazanmasına değil makineye, reklama, Ar-Ge'ye, depolama veya bakım hizmetlerine yapar.

Patronlar kârları değil de zararlarını paylaşmaya geldiğinde işçiyi derhal hatırlarlar. Onlara göre patron yani şirket zarar ediyorsa, kârları düşmeye ve batmaya başlıyorsa işçi ve patron “aynı gemide” olmaya başlar. Patronlar

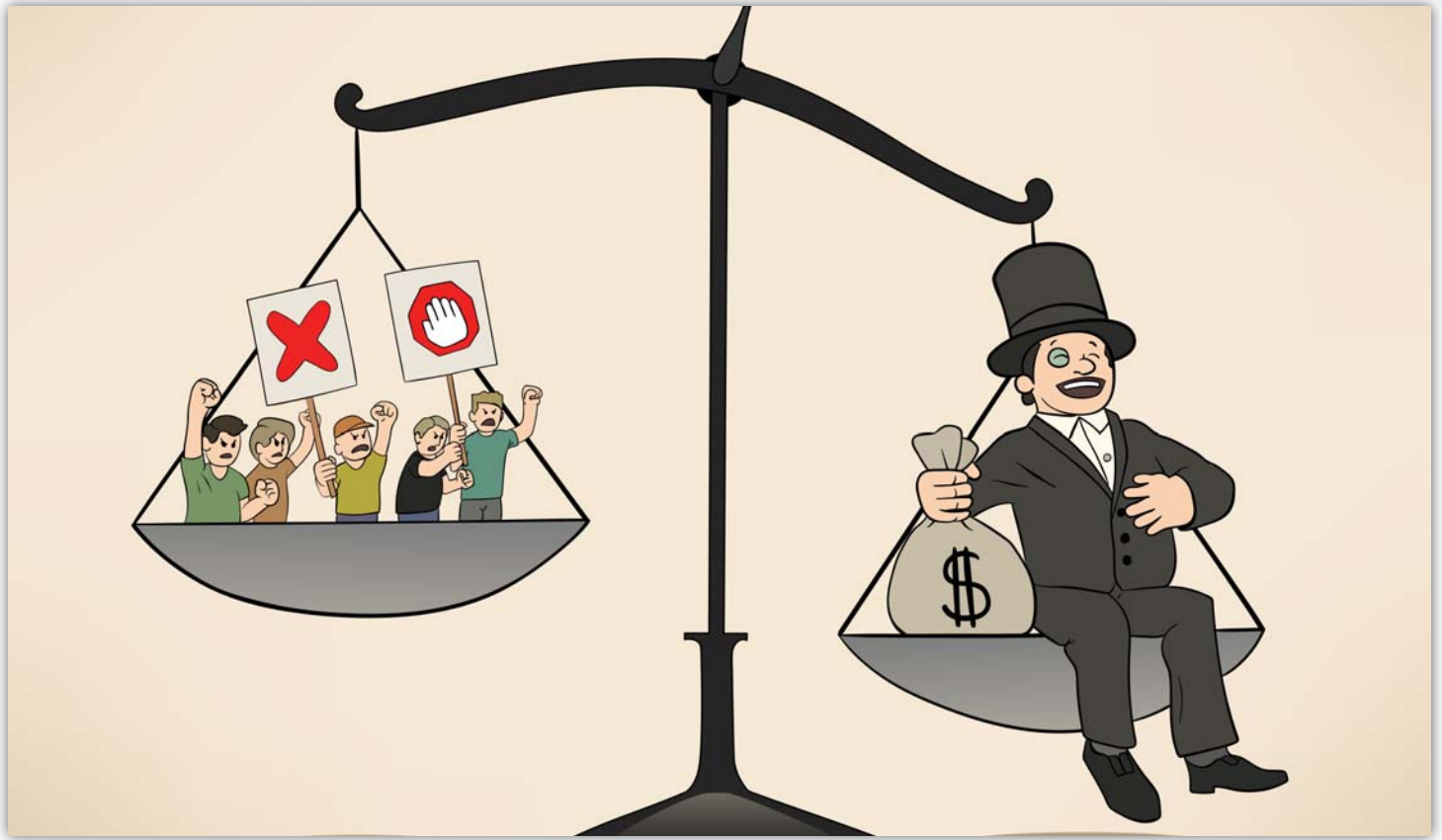

zararına işçiyi ortak etmek için “bir aile olduklarını” söylemeye başlar. Ücretsiz çalışmak, fazla mesailere kalmak, ücreti parça parça almak ve nihayet işten çıkartılmayı kabullenmek... İşçi her türlü fedakârlığa hazır olmalıdır! Patronların kârlarına bel bağlamak doğru değildir. Kazanan patronun işçileri de kârına ortak edeceği fikri uzlaşmacı, bürokrat tipte sendikacıların yıllardır işçilere aşladıkları bir yalandır. Önceliği sermayeye veren bir anlayış işçi sınıfını daima en sona atar, kırıntılarla idare etmesini ister. Böylece yıllarca kazanan patronlar ve onların çanak yalayıcısı sendikacılar, kaybedenlerse daima işçiler olur.

Patronlar, işçileri kârlarına ortak etmez, zararlarını ise işçilerini sırtına yıkmaya çalışırlar. O halde ne yapmalıyız? Aslında bu sorunun cevabını da geçmişteki işçi mücadeleleri vermiştir: Hak verilmez alınır! Patronlar daha çok kazanmak, kârlarını arttırmak için işçilerin birleşmesini istemezler. Ücret ve diğer hakları patronlardan almak için işçilerin örgütlü olmaları gerekmektedir. Bu örgütlülük ancak fabrikada sağlanan, grevler ve eylemlerle büyüyen örgütlülüktür. İşçiler kendileri gibi işçi olan arkadaşlarıyla bir araya gelmenin önemini kavramaya başladıkça örgütlenebilirler. Patronların kendilerini bölmek ve güçten düşürmek için yaptığı ayrımları bir kenara bırakırlar. Örgütlenen işçi, işyerinde hangi sorunla karşılaşarsa karşılaşsın tek başına çözmeye kalkışmaz. Diğer işçilerle bir araya gelerek, ortak talepler etrafında haklarını aramaya başlar.

Birlikte davranmayan işçiler daha çok çalışıp, daha az kazanırlar. Örgütsüz işçinin sermayeye ödeyeceği bedel çok daha fazladır. Asgari ücret başta olmak üzere işçilerin büyük çoğunluğunun düşük ücret alması örgütsüzlükten kaynaklanmaktadır. Sesini ve taleplerini duyuramayan, eylemlerle sermayeyi sarsmayan işçi sınıfı, daima en kötü koşullara iş kazalarına, meslek hastalıklarına, emeklilik hakkının kaybına mahkûm olur. Türkiye’de dolar milyarderleri sayısı artarken, patronlar çok kazanırken, sermayelerini büyütmede rekorlar kırarken, işçilerin payına işsizlik, yoksulluk ve düşük ücretlerin düşmesi de bundandır. ■

Gelir Eşitsizliği Artıyor

■ Sancaktepe'den bir kadın işçi

Türkiye'de gelir eşitsizliği giderek artıyor. Zenginler daha çok zenginleşirken yoksullar daha da yoksullaşıyor. Kapitalist krizlerin ve siyasal istikrarsızlığın faturası yine işçilere çıkartılıyor. Disk Genel-İş Sendikasının yayınladığı "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk" raporunda yer alan veriler Türkiye'de işçilerin giderek yoksullaştığını çok çarpıcı bir biçimde gösteriyor.

Rapora göre Türkiye gelir eşitsizliğinde OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) ülkeleri arasında en yoksul üçüncü ülke. Raporda Türkiye'deki gelir eşitsizliği şöyle açıklanmış: "Türkiye'de gelir dağılımı eşitsizliği, üretilen toplam gelirin bireyler arasında eşit ve adil dağıtılmadığını ve toplumda eğitim, sağlık, barınma ve beslenme gibi temel haklara eşit koşullarda ulaşılmadığını göstermektedir." Yani ülkenin geliri bir avuç asalağın kasalarına giderken; işçilere işsizlik, yoksulluk reva görülüyor. Raporda en yüksek gelir grubunun toplam gelirden aldığı payın %46 olduğu belirtilirken, en düşük gelir grubunun ise %6 olduğu ve gelir dağılımındaki uçurumun geçen yıllara oranla derinleştiği belirtiliyor.

11 milyondan fazla insanın yoksulluk sınırının altında yaşadığı belirtilen raporda, toplumun %70'inin yani yaklaşık 52 milyon kişinin hayatını borçlanarak devam ettirmeye çalıştığı da rakamlarla anlatılmış. Ücretlerin düşük olması, işçilerin kredilere, kredi kartlarına başvurarak borçlanmalarına ve elleri kolları bağlı hissetmelerine neden oluyor. Kiralar, faturalar, benzin fiyatları her geçen yıl

kat kat artarken asgari ücrete bir yıl için sadece 94 lira zam yapılıyor. Belirlenen asgari ücret açlık sınırının bile altında.

Ayrıca bir ülkedeki gelir eşitsizliğinin o ülkedeki istihdam biçimleriyle de alakalı olduğu belirtilen raporda, tam zamanlı ve güvenceli istihdam sağlayan ülkelerde gelir eşitsizliğinin daha az olduğu belirtiliyor. Çalışan her 10 işçiden birinin yoksul olduğu Türkiye'de esnek, güvencesiz, kayıt dışı çalışmayı teşvik eden istihdam politikaları işçilerin gelir eşitsizliğinden daha çok etkilenmesine ve yoksulluğun giderek artmasına neden oluyor.

Raporda çocuk sayısı arttıkça yoksulluk oranının da arttığı verilerle açıklanmış. Tek çocuklu ailelerde yoksulluk oranı yüzde 8,6, iki çocuklu ailelerde yoksulluk oranı yüzde 15,1 iken, üç ve daha fazla çocuğu olan ailelerde yoksulluk oranı yüzde 45,9 gibi oldukça yüksek bir düzeye çıkmaktadır. İşçi ve emekçilerin içinde kıvrandıkları yoksulluk onların gelecekleri olan çocuklarıyla birlikte daha da artmaktadır. Hükümet tarafından ise üç, dört çocuk siparişleri veriliyor. Söylenenlerle yaşamın gerçekliği arasında dağlar kadar fark var. Açlık ve yoksulluk sınırındaki ücretlerle işçi aileleri sağlıklı ve müreffeh bir hayat yaşayamıyor.

Rapordaki tüm veriler gelir dağılımındaki adaletsizliği ve işçilerin giderek daha da yoksullaştıklarını çarpıcı bir şekilde gösteriyor. Dünyanın içinde debelendiği krizden çıkmak için başlatılan kanlı savaşlar, toplu işten çıkarmalar, çalışma saatleri ve koşulları ağırlaşırken tersine düşen ücretler patronlar sınıfının sermayelerini büyütmesi amacından başka bir şey taşıyor. Bu adaletsizliğe son verebilecek tek güç ise işçi sınıfının birliği ve örgütlü mücadelesidir. ■

Arka Planda Kalan Gerçekler

■ Sincan Organize'den bir işçi

Merhaba dostlar Sincan Organize'de çalışan bir işçiyim. Sincan Organize Sanayi Bölgesinde 20 Aralıkta üzücü bir olay gerçekleşti. Termikel fabrikasında çalışan Sevda ablamız Reva yemek fabrikasının aracının altında kalarak hayatını kaybetti.

İş cinayetlerinde çoğunlukla gerçekler arka planda kalır. Bu kazada da aynı şekilde gerçekler arka planda kaldı. Sadece kaza anı görülür onun öncesi hiçbir zaman gün yüzüne çıkarılmaz.

Nedir bu gerçekler kısaca bir bakalım. Termikel fabrikasının maaşları düzensiz yatırdığını bizim gibi Sincan'da yaşayan bütün işçiler biliyor. Bu düzensiz yatan maaşlardan dolayı işçilerin borçları kabardıkça kabardı. İşçiler borçlarını ödeyebilmek için fabrikadan avans (aslında ödenmeyen ücretlerinin bir kısmını) almaya çalışıyorlar. Şanslı olanlar

alabiliyor. Şanssız olanlar ise müdürler tarafından terslenip gönderiliyor. Kazadan üç gün önce Sevda abla da aynı şekilde avans istemeye gitti. Ancak müdür tarafından terslenip geri gönderildi. Borcunu ödemek için, eve ekmek götürülebilmek için kara kara düşünen Sevda abla kaza esnasında dikkati dağıldığı için arabanın altında kaldı.

73 ülkeye üretim yapıyoruz diye övünen Termikel fabrikasının patro-

nu işçi kardeşlerimizi borç batağına sürükleyerek ölümlerine neden oluyor.

Bu kazada Termikel patronu nasıl suçluysa Reva patronu da aynı derecede suçludur. Reva patronu süttten çıkmış ak kaşık değildir. Reva patronu bir araçla pek çok fabrikaya yemek gönderiyor. Aracı kullanan işçi ne kadar hızlı olursa, gönderebileceği fabrika sayısı da o kadar artıyor. Şoför kaza mı yapmış, trafik kurallarını ihlal edip ceza mı yemiş patronun umurunda değil, yeter ki işi yürüsün, yeter ki kârına kâr katsın. Aracın şoförü de azar yememek ya da işten atılmamak için acele ediyor tabii. Bir de kaza olmadan önce Reva patronu aracı kullanan işçiyi telefonla arayarak baskı altına alıp dikkatini dağıtıyor ve bu kazaya neden oluyor.

İşçiler olarak ses çıkarmadıkça bizler ölmeye, onlar ise bizim kanımızla kârlarına kâr katmaya devam edecekler. ■

Karabalık Misali!

■ Kırac'tan bir kadın işçi

Bir varmış bir yokmuş derenin derinlerinde küçük bir Karabalık yaşarmış. Karabalık kardeşleriyle hep aynı yerde oynuyormuş. Bir gün Karabalık "anne ben derenin bittiği yeri öğrenmek istiyorum, bunun için de gideceğim" demiş. Annesi "yavrum ben de senin yaşlarında buna benzer şeyleri düşünürdüm, ama bu derenin ne başı ne de sonu var. Olup olacağı gördüğün yer bu kadar" diye cevaplamış. Karabalık "hayır anne her şeyin bir başı bir de sonu vardır. Ben gideceğim, derenin sonunu merak ediyorum" diyerek üstelemiş. Annesi Karabalık'a çok kızmış ve "sen aklını mı yitirdin?" diye çıkmış. Küçük Karabalık kararlıymış, "anne ben çıkacağım yola, bulacağım derenin sonunu" demiş. Herkes Karabalık'a delirmiş gözülle bakıyormuş. Karabalık söylenenleri dinlememiş ve annesiyle, kardeşleriyle vedalaşarak yola çıkmış. Karabalık yollarda çeşitli badireler atlatmış, ama yolundan dönmemiş. Çünkü yaşadıkları yerin dışında başka bir dünyanın olduğuna inanıyormuş. Karabalık yolda birçok zorluklarla karşılaşmasına rağmen derenin sonunda denize varmış.

Bu hikâyeye aslında işçi sınıfını anlatıyor. İşçileri yoksul-

luğa, açlığa, sefaletle hapseden başka bir yaşamın olduğunu unutturan kapitalist kâr düzenidir. İşçi sınıfının hayalleri bile çok kısıtlıdır, dünyanın güzelliklerini bilmeden yaşar gider. İşçi sınıfını korkunç bir sömürü altında karın tokluğuna çalıştıran patronlar sınıfı, işçilerin hayal dünyalarını da öldürüyorlar. Oysa dünya, işçi sınıfının elleri üzerinde yükseliyor. Kapitalistlere dünyanın zenginliklerini altın tepsiyle sunan işçilerdir. Her şeyi üreten işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı örgütsüz ve bilinçsiz olduğu için başka bir dünyayı hayal edemiyor. Hayallerimizi köreltmeyelim, her karanlığın bir aydınlığı vardır. Karabalık misali denizleri merak etmeden aydınlık bir dünya kurmak mümkündür. ■

İşsizlik Belası!

■ Kurtköy'den bir işçi

İşsizlik, kapitalist sistemin neden olduğu en önemli toplumsal sorunlardan biridir. Yarattığı maddi ve manevi sorunlarla insanların yaşantısını çekilmez kılar. Türkiye İstatistik Kurumunun yayınladığı en son verilere göre, Eylül 2016 itibarıyla işsizlik oranı yüzde 11,3 oldu. Resmi rakamlara göre 3 milyon 523 bin kişi işsizlikle boğuşuyor. Gerçek işsizlik rakamlarıysa bu sayının çok üzerindedir. Krizlerin ve savaşların yoğunlaşmasıyla gelecek yılda da işsizliğin artacağını, önemli bir sorun olmaya devam edeceğini bugünden söyleyebiliriz.

İşsizliğe çözüm bulması gereken AKP hükümeti, işsizleri sadece seçim dönemlerinde hatırlamaktadır. Seçim öncesinde kamuya alınan geçici işçilerle sözde işsizliğe çözüm ürettiğini söylemektedir. AKP hükümeti milyonlarca işçiden kestiği işsizlik ödeneğini de işsizlere değil, sermayeye aktarıyor. İşsizlik fonundan yararlanmak son derece zordur. 3 milyon 523 bin işsiz olduğu ülkede, işsizlik parasından ancak çok az işsiz yararlanabilmektedir. Bu durum da gösteriyor ki hükümet işsizliğin artmasını kendine dert edinmiyor, elindeki kaynakları, çıkardığı yasaları işsizliğin kökünü kurutmak için seferber etmiyor.

İşsizliğin doğal olduğunu savunan egemenler bir adım daha ileri giderek, medyayı doludizgin kullanarak işsizleri karalıyor. Toplumda işsizliğin asıl kaynağının işsizlerin kendisi olduğu algısı pervasızca oluşturulur. Bu tuzukulara göre işsizler “eğitimsiz, iş bulup beğenmiyor, bulunduğu işin parasını az buluyor, işyerini uzak buluyor veya iş saatlerinin uzunluğundan şikâyet ediyor”larmış. Bunlar hedefe aldıkları işsizleri “aslında iş var ama tembel insanlar, çalışmıyor” diyerek karalamaya çalışırlar. Medyanın bu kara propagandasına maruz kalan örgütsüz ve bilinçsiz kitleler, egemenlerin yalanlarına maalesef kanmaya başlarlar.

Oysa asıl gerçek şudur: işsizlik tembellikten kaynaklanmaz. İşsizlik kapitalist sistemin kaçınılmaz bir ürünüdür. Kapitalistler için işsizler, yedek işçi ordusudur. Hiçbir kapitalist, insanlar iş sahibi olsun diye üretim yapmaz, fabrikalar kurmaz. Hiçbir kapitalist ticari faaliyetlerini toplumun aç kalmaması, yoksullaşmaması için gerçekleştirilmez. Bütün patronların amacı kazanmak, daha fazla kazanmaktır. Patronların tatlı kârlara kavuşması için işçilerin daha çok çalışıp, daha az ücret almaları şarttır. Sermayelerini büyüten, aşırı üretim gerçekleştiren patronlar kriz döneminde ise ilk fırsatta işçileri işten atmaya başlarlar. Böylece işçilerin aşırı çalışmasının bedelini yine işçiler öderler. Dolayısıyla hükümetler ve sermaye sahipleri işsizliğin doğal olduğunu, kendilerinden kaynaklanmadığını söyler dururlar. Her geçen gün daha çok kazanan bir avuç kapitalist ve onların emrindeki hükümet, işsizliğe kalıcı çözüm bulmaktan uzaktır. Atalarımız “tok açın halinden anlamaz” diye boşuna söylememiş...

İşsizlik toplumda ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunlara neden olmakta, işsizlerin hayatını felakete sürüklemektedir. Buna rağmen işsiz kitleleri örgütsüzdür. Uzun süredir işsiz olan ve sayıları her geçen gün artan işsizler kitleleri, sesini ve taleplerini duyuracak kanallara sahip değildir. İşsizlerin taleplerini ancak mücadeleci işçi örgütleri dile getirmektedir. İşsizler taleplerini mücadeleci sendikalar ve işçi örgütleri vasıtasıyla dile getirmelidirler. Örneğin UID-DER'in dile getirdiği taleplere bütün işsizler ve iş sahibi işçiler sahip çıkmalıdır. UID-DER'in dile getirdiği; “işten atılmalar yasaklansın!”, “bütün işsizlere iş, işgünü kısaltılsın!” talepleri son derece önemlidir.

Üç işçinin yapacağı işi bir işçinin yapması, çalışmak dışında bir geliri olmayan işçilerin iş bulamaması, gençlerin diplomalı işsiz olarak geleceklerinden endişe duyması, kadınların ucuz işgücü olarak çalıştırılması, göçmenlerin düşük ücrete mahkûm edilmeleri göstermektedir ki kapitalist sistem işçi sınıfı ve yoksullar için felakettir. İşsizler için örgütlenmek ve mücadele etmek dışında bir seçenek yoktur. ■

BUĞDAYIN TÜRKÜSÜ

Halkım ben, parmakla sayılmayan
Sesimde pırıl pırıl bir güç var
Karanlıkta boy atmaya
Sessizliği aşmaya yarayan

Ölü, yiğit, gölge ve buz, ne varsa
Tohuma dururlar yeniden
Ve halk, toprağa gömülü
Tohuma durur bir yerde
Buğday nasıl filizini sürer de
Çıkarsa toprağın üstüne
Güzelim kırmızı elleriyle
Sessizliği burgu gibi deler de

Biz halkız, yeniden doğarız ölümlerle.

Pablo NERUDA

GREV OYLAMASI

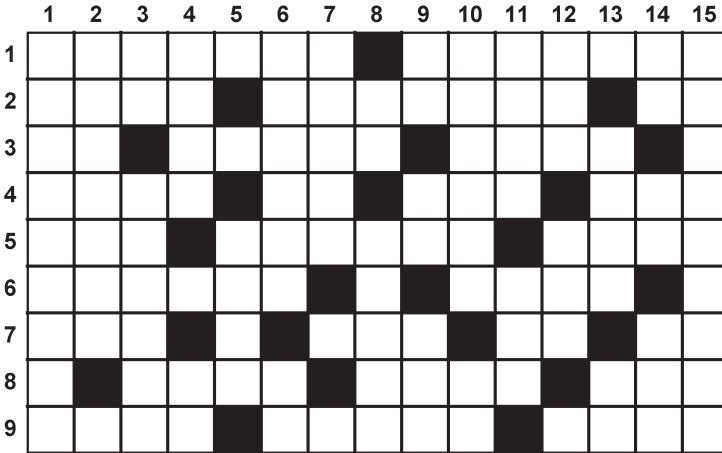
yıldız alacasında çoktular çok basıyorlardı yere
saklı gülüşmeleriyle utangaç birer çocuktular
omuzları dalga dalgaydı sığmıyordu hiçbir yere
ağır çekiyorlardı yumruklarıyla korkunçtular

durmuştu duracaktı transmisyon kayışları fabrikanın
dinamolar şafakta son ampullerini çatlatıyordu
şalteri indirecekti birazdan son işçisi son vardiyanın
dışarıdaki kalabalık sessiz ve kararlı dayatıyordu

bin başlı on bin ayaklı sanki bir devdiler
grev oylamasında bir ağızdan grev dediler.

Atilla İlhan

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

1. Anlaşmazlık. Bir halatla makaralardan oluşturulan, ağır cisimleri kaldırmaya, sağa sola döndürmeye yarayan düzencek.
2. İneğin, süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu. Ölçülebiilen, azalıp çoğalabilen büyüklük. Yabancı.
3. Almanya'nın Euro'dan önceki para birimi. Biçim. Asıl.
4. Geri verme. Hile, tuzak. Arapçada ben. Eksiksiz.
5. Başkaldıran. Makarna gibi kesilip, fırında kavrulmuş hamur. Ritmi, yürüyen bir kimsenin veya topluluğun adımlarını hatırlatan müzik parçası.
6. Pablo ... Buğdayın Türküsü şiirinin yazarı Şilili şair. Elektriğe karşı hiçbir tepkisi olmayan.
7. Tanrıtanımaz. Yapma, etme. Uzaklık anlatır. İlaç, merhem.
8. Külhanbeyi bağırması. Familya. Yüce.

9. Sefir. Hiçbir şart olmaksızın körü körüne uyulması gereken buyruk. Asıl ve temel olanla ilgili, esasi

Yukardan Aşağıya

1. Savcılığın soruşturma sonunda elde ettiği kanıtları ve iddialarını içinde topladığı, mahkemede okunan yazı.
2. Cesaret, kahramanlık, yiğitlik.
3. Tungsten elementinin simgesi. Dayanma, karşı koyma gücü, mukavemet.
4. Yedirip içirme, besleme, bakma. Eşek sesi.
5. Değer.
6. Türkiye'nin başkenti. İsim.
7. Gerçekten yapılan iş.
8. Klor elementinin simgesi. Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.
9. Bir harfin okunuşu. Deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka. İlişkin, ilgili.
10. Gizlemeden, açıkça. Müzikte bir nota.
11. Orta öğretim kurumu. Bulunulan yere göre karşı yanda olan.
12. Ağabey. Maden Tetkik Arama'nın kısaltması.
13. Yıldız. Akıl.
14. Germanyum elementinin simgesi. Utanma, utanç duyma. Gözde sarıya çalan kestane rengi.
15. Evrensel.

Geçen Ayın Çözümü

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	İ	S	T	İ	H	D	A	M	S	E	Y	Y	A	H
2	M	A	R	A	R	İ	Z	İ	K	O	R	E		
3	A	Y	A	K	L	A	N	M	A	E	H	I	Z	
4	L	A	K	İ	T	A	M	E	T	E	İ			
5	A	Y	A	S	V	E	K	T	Ö	R	K	M		
6	T	A	A	M	A	U	T	K	R	İ	L	E		
7	P	A	K	T	K	İ	S	T	İ	T				
8	A	S	A	A	P	İ	L	K	O	M				
9	S	E	F	E	R	B	E	R	L	İ	K	K	A	Z

İşçilerin Sordukları/54

AKP hükümeti, OHAL düzeni altında işçi haklarına Adönük saldırılarını arttırarak sürdürüyor. Bu kapsamda yasal düzenlemeleri art arda hayata geçiriyor. İş Mahkemeleri Kanununda yapılması planlanan değişiklik işçiler açısından önemli hak kayıplarının yolunu açıyor. Hazırlanan yasa taslağında işçilerin başta iş güvencesi olmak üzere pek çok hakkı saldırı altında. Adana Barosuna bağlı Avukat Abbas Bilgili'nin konu üzerine Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan "İşe İade Davaları Yok mu Ediliyor?" makalesi, İş Mahkemeleri Yasa Tasarısı taslağının içeriğine ilişkin önemli veriler sunuyor. Bilgili'nin söz konusu makalesini yayınıyoruz:

Önümüzdeki günlerde yasallaşması beklenen İş Mahkemeleri Yasa Tasarısı Taslağı, iş hukukunda köklü ve önemli değişiklikler öngörüyor. İşçi kesiminden bu yönde bir değişiklik isteğinin olmadığı, işverenlerin ise bu tasarıya olumlu baktıkları biliniyor. "İş mahkemeleri yasa tasarısı taslağı"nda eleştirilecek çok sayıda hüküm olmakla birlikte, burada sadece pratikte "işe iade davaları" olarak bilinen "iş güvencesi" konusunda yapılmak istenenlere bakmak önemli.

13 yıllık uygulama

İş güvencesi, emek mücadele sürecinde uzun yıllar sonra işçiler lehine önemli bir kazanımdır. İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 23. maddesi ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 158 sayılı sözleşmesinde uluslararası dayanak bulan iş güvencesi, bizde 15 Mart 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girebilmişti. Yaklaşık 13 yıllık uygulama sonucunda iş güvencesine ilişkin önemli sorunlar yaşanmakla birlikte, çok önemli kazanımlar da söz konusu oldu. "İş Mahkemeleri Yasa Tasarısı Taslağı"ndaki düzenlemeler gerçekleşirse, işçilerin iş güvencesi ile elde ettiği kazanımların büyük kısmı yok olacak. Çünkü bu tasarıda İş Kanunu'ndaki iş güvencesi hükümlerinde kapsamlı değişiklik yapılmış olacak ve işçiler olumsuz etkileenecek. Bu olumsuz etkileri kısaca özetleyelim.

Parasal pazarlık

1. Tüm işçi alacakları ve işe iade davalarının açılabilmesi için, öncelikle arabulucuya gidilmesi zorunlu hale getiriliyor. Buradaki "zorunluluk" kanımızca anayasaya aykırı olmakla birlikte, üzerinde durmak istediğimiz yönü, iş güvencesinin (işe iade davasının), işe iadeden çıkıp parasal pazarlığa dönüşeceği. İşe iade davasının parasal sonuçları da olmakla birlikte, bu davalardaki birincil amaç iş güvencesidir, parasal sonuçlar ikincil sonuçlardır. Zorunlu arabuluculuk ile işe iade davalarındaki birincil amaç olan iş güvencesi, ikincil amaçlara kurban edilmiş olacak ve iş

güvencesinin ruhu ve özü yok olacaktır. İşe iade davalarında arabuluculuk olacaksa, kanımızca bunun sadece "işçinin işe başlatılıp başlatılmayacağı" yönü ile sınırlı olması gerektirir. Çünkü iş güvencesinin amacı işe iadedir.

Ücretin adı tazminat

2. Mevcut uygulamada işe iade davasını kazandığı halde işe başlatılmayan işçiye boşa geçen dört aylık sürenin ücreti ve diğer hakları ödeniyor ve bu dört aylık sürede işçi çalışmış gibi sigorta primleri de SGK'ye ödeniyor. Tasarıya göre ise dört aylık ücretin ismi "tazminat" olarak değiştirilerek, dört aylık çalışmış gibi sayılan süre tamamen yok ediliyor. Dört aylık süre yok edilince, sigorta primlerinin ödenmesi de söz konusu olmayacak. Yani işçinin dört aylık süresi mevcut uygulamaya göre tamamen ortadan kalkıyor. "Ücret" in adı "tazminat" a dönüştürüldüğü için, "diğer haklar" denilen "ücretin ekleri" de işçinin kayıp hanesine yazılıyor.
3. Dört aylık sürenin toplam hizmete eklenmesi söz konusu olmayınca, bu sürenin kıdem tazminatına, ihbar tazminatına ve yıllık izin ücretine yansımaları da söz konusu olmayacak, işçinin üç kalem alacağı olumsuz etkilenecektir.

Dört kaleme kayıp

4. Mevcut uygulamada, işe iade davasını kazandığı halde işe başlatılmayan işçinin iş güvencesi tazminatı (işe başlatılmama tazminatı), kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve kullanmadığı yıllık izinlerin ücreti "işe başlatılmadığı tarihteki ücret" üzerinden hesaplanıyor. Oysa tasarıya göre "işe başlatılmadığı tarihteki ücret" üzerinden değil, "geçersiz sayılan fesih tarihindeki ücret" üzerinden hesaplanması öngörülüyor. Bu durumda da işçinin dört kalem alacağına geriye gidip yani kayıp söz konusu. Aynı husus kıdem tazminatı tavanı açısından da söz konusu olup ücreti kıdem tazminatı tavanını aşan işçileri de olumsuz etkileyecektir. ■

Bataklık Varsa Sinek de Vardır!

Savaşlar, göçmenlik, orada burada patlayan bombalar, ölümler, işsizlik, yoksulluk, şiddet, cinnet... Aynı işyerinde çalışan iki işçi bu sorunların sebebi üzerine tartışırken; “62 kişinin serveti dünyadaki üç buçuk milyar insanın toplam servetine eşitlenmiş. Böyle inanılmaz bir çelişki varken dünya nasıl huzur bulsun?” demiş biri. Diğer işçi karşılık vermiş: “Mesele sadece zengin-fakir meselesi değil be kardeşim, insanın iyisi var kötüsü var!” Acaba hangi işçi haklı?

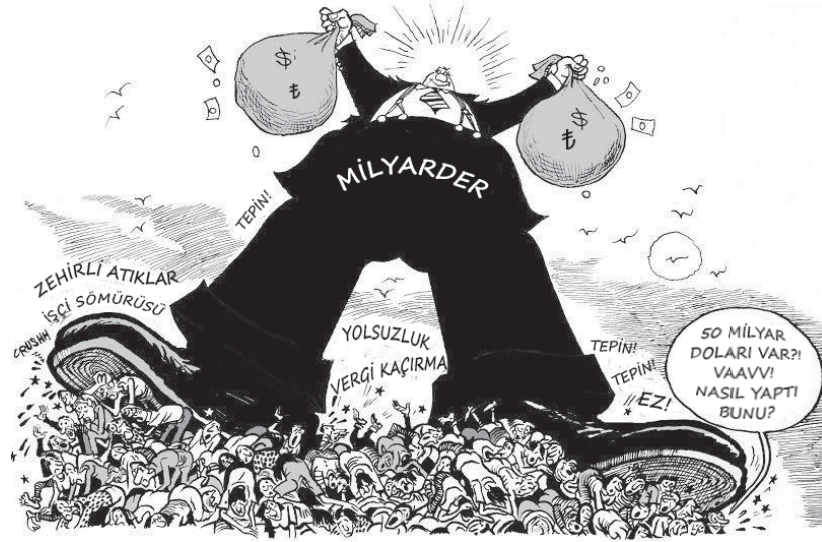
İnsan toplulukları gündelik yaşamlarını sürdürebilmek için üretim yapmak zorundadır. Karnımızı doyurmamız, barınmamız, çocuğumuzu büyütmemiz toplumun üretim yapmasıyla mümkün olur. Üretim zenginlik getirir. Ama zenginliği kimin ve nasıl ürettiği, zenginliğe kimin ve nasıl el koyduğu çok önemlidir. Çünkü toplumdaki tüm sorunlar aslında buradan kaynaklanmaktadır.

Meselâ yüz yıllar önce kölelerin çalıştığı, toprağı ekip biçtiği, saraylar inşa ettiği, her şeyin köle emeğiyle üretiltiği; eli kırbaçlı efendilerin zenginleşip semirdiği toplumlar olmuş. Bu toplumlara **köleci toplum** denmiş. Köleci toplumlarda insanlar iki ana gruba ayrılmış: köleler ve efendiler. Bu toplumdaki adalet anlayışı, hukuk, gelenekler, inançlar her zaman efendilerin çıkarlarına göre şekillenmiş, onlara hizmet etmiş. Köleler alınıp satılmış, efendileri tarafından öldürülmüş. Ama tüm bunlar hukuka ve dine aykırı görülmemiş o zamanlar. Herkes bazı insanların köle bazı insanlarınsa efendi olmasının normal olduğunu, yazgı olduğunu düşünmüş. Köle sayısı arttıkça toplumdaki çürüme de artmış. Eski Roma’da efendiler daha çok yiyebilmek için kusmayı alışkanlık haline getirirken, köleler açlıktan ölmüş. Filozoflar toplumun sorunlarının kaynağını, ahlâki çürümenin nedenlerini düşünüp durmuş. Bazısı sorunun kölelerin ahlaksızlığı, efendilerin savrukluğu olduğunu söylemiş. Dürüst olanlarsa, insanların köle ve efendi olarak ayrılmasının tüm sorunların kaynağı olduğunu söylemekten çekinmemiş. İnsanların birbirine eşit ve kardeş olacağı bir dünyayı özlemiş.

Derebeylerin tüm toprakların sahibi olduğu, malikânelerde sefa içinde yaşadığı, toprağı işleyen serflerinse sabahdan akşama kadar çalıştığı toplumlara da **feodal toplum** denmiş. Bu toplumda serfin ürettiği tahıla derebeyi el koymuş, serfler aç ve sefil kalmış. Derebeyinin neredeyse tahılın tamamına el koyması olağan sayılmış. Feodal toplumda da çelişkiler büyümüş, büyüdükçe üstünün daha fazla örtülmesi gerekmiş. Büyüculük ve hurafeler yaygınlaşmış. İnsanlar cadı diye yakılmış, kiliseler para karşılığında cennette arsa satmış, sorunlar büyümüş çürüme almış başını gitmiş. Filozoflar bir kez daha sorunun kaynağını aramışlar. Kimisi yine insanın içinde kö-

tülük olduğunu iddia etmiş. Kimisiyse buna inanmamış, insanları çürüten nedenleri görmüş ve açıklamış.

Şimdi tarihin bu aşamasında içinde yaşadığımız topluma **kapitalist toplum** deniyor. Peki, bu toplumda üretimi kim ve nasıl yapıyor, zenginliğe kim el koyuyor? Kapitalist toplumda işçi işgücünü patrona satarak yaşamını sürdürür, çünkü başka çaresi yoktur. Patronlar sınıfı azınlıktadır ama her şeyin sahibi ve efendisidir. Üretim araçları, bankalar, şirketler, toprak, madenler, barajlar, santraller, gökdelenler, rezidanslar onların mülkiyetindedir. İşçilerin işgüçlerini çok ucuza alırlar. İşçi aldığı ücretten çok ama çok daha fazlasını üretir. **Milyarlarca işçi**

yoksulluk içinde eziyet çeker; patronlar ise işçilerin sırtından sermayelerini büyütürler. Zenginlik bir tarafta yoksulluk bir tarafta birikir, uçurum derinleştikçe derinleşir. Bu zulüm düzenini korumak isteyen patronlar işçileri her türlü yolla kandırmaya çalışırlar; medya aracılığıyla toplumu yönlendirir, devlet şiddetini kullanarak toplumu ezmek ve sindirmek isterler. İşçileri birbirine düşürürler. Diğer ülkelerin patronlarıyla rekabet edebilmek için savaşlar çıkarır, emekçileri o savaşta ölüme gönderirler. Buna da “vatan savunması” derler!

Böyle bir düzende patronun zenginliğini, çıkarlarını koruyacak bekçiler gerekir. Gerçeklerin üzerini örtecek dalkavuklar gerekir. Zenginlikten nasiplenmek isteyen çanak yalayıcılar da olur, hırslılar da, umutsuzlar da. Kiskançlık olur, yaşam kavgası olur, güvensizlik olur insanlar arasında. Toplum alabildiğine çürür. Yani **insanı iyi ya da kötü yapan içinde yaşadığı toplumdur, bu toplumun üzerinde yükseldiği ekonomik sistemdir.** Bugün tüm kötülükleri üreten ise kapitalist sistemdir. Bataklık varsa sinek de olur. Bataklık kurutulmadan suç sinekte aramak yersizdir. ■